

ÖPÜŞ

بوسه

اسكى زامانلارين بيريन्दه " Nin`lil " آديندا بير قيز، و "ان ليل " En`lil آديندا بير اوغلان ياشيردى .گونلرين بير گونو ان ليل كوچمهده دولانيردى، گوزو ساتاشدى نين ليل له .نين ليل اولرى قاباغيندا

دور موشدو آداملارین گلیش-گئدیشینه، اوشاقلارین اویونونا تاماشا
انلیردی .

ان لیل ایرلی گنتدی، سلام وئریب دئدی:

- سننن کیمین بیر گۆزل قیز گۆرممیشهم. ایستیرم سن نن تانیش اولام، ایه
سۆزوموز، ایشیمیز دوز گلسه، ائولنک. سنه نه دئسن آلام. گۆزل
پالتارلار اینان ائله سنی بزره م کی، ملیکلردن هئچ بیر اسکیک لیین
اولماسین. باخاندا هامی سنه حسرت قال سین. منیم آدیم ان لیل دیر، سننن
آدین نه دیر؟

قیز دئدی:

-منیم ده آدیم نین لیل دیر. بیر کاسیب عائله نین قیزیام. ملیکه هارا، من
هارا. سن منی اله سالیب سان. بو سننن اوچون یاخچی بیر ایش دییل.
او غلان دئدی:

-یوخ، من لاغ انلمیرم. دوغرو سؤیلوره م.

- سۆزوین آرخابین دییلم. سۆز وئره بیلمره م.

قیز قاپینی باغلادی گنتدی.

بیر نچه گون سونرا، بیر داها او غلان قیزی گۆردو. او، چایدا چیمیردی.

ائله کی، قیز بیلدی او غلان اونو گۆرور، تئز سودان چیخیب گلدی

پالتارلارینی گئیدی. او غلان اونا یاخینلاشیب دئدی:

-سندن سوواي گۆزل بیر قیز گۆرممیشهم. من سنی سئویرم. نیه مندن

قاچیرسان؟

- سندن قاچمیرام، من اؤز-اؤزومدن قاچیرام.

- اؤزوندن؟ اؤزویون نییندن قاچیرسان؟ - او غلان شاشقین سوروشدو.

-اؤز گۆزه ل لییمدن قاچیرام. سن ایستیرسن اونا صاحب اولاسان. ائله

کی، او، گول کمی سولوب تۆکولودو، منی آتیپ گنده سن، بیر آیری سینی

تاپاسان. اونو اؤزوین ملکه ائلییه سن.

-یوخ! چاشیرسان! من ائله بیر اینسان دییلم.

-هاردان بیلیم؟

- سن منه بیر اؤپوش وئر، گۆر ایلقارلی قالیرام یا یوخ. اگر قالدیم، اوندا

منه گوهنه بیلسن.

-يوخ، منيم دوداقلاريم اينجه، كئوركدير، اؤپوش بيلمز. قارنيم ايسه
كچيكددير، بويلولوق تانيماز.
-سن گونشه باخ! گور تانري گونش سنه نه سؤيله بير!- او غلان دئدى.
قيز گونشه باخدى. ائشيقدان گؤزلرى يومولدو. بو آندا او غلان اونون
دوداقلاريندان بير اؤپوش آدى.
قيز گؤزلرينى اچيب دئدى:
- نيه بئله اله دين؟

او غلان جاواب وئره نه تكين، بيردن-بيره بولودلار قووشدو، ايلديريم
چاخدى!

او غلان هاوانين ايشينه مات قالار كن قيز دئدى:
-پيس ايش گوردون. ايندى تانريلارا نه جاواب وئرمجكسن؟
-پيس ايش گورمديم. سنى سئويرم. سنومك كى، پيس بير ايش دييل.
- سنومك پيس دئييل، امما دئمميش اؤپمك چوخ پيس بير ايشدير.
قيزينان او غلان آيريلديلار. ائولرينه گئديلر. ان ليل تانريلارين
آجيقلانماسيندان برک قورخمشدو. و قيزى دا شيكايتچى بيليردى.
شهرين قاپىچى سينا دئدى:

- قاپىچى! دوه گوردون، يوكون گورمدين. نين ليل منى سوروش سا، دئ
" گورمديم!"-
قاپىچى اونون سؤزونه هن دئدى.

ينرين آلت-اوستونو، ايشيق-قاران ليغى نى گوره ن تانريلار « ايد-سالالا»
چاينى شاهاد توتدولار. مقدس دورو سولار جاواب وئردى:

-نين ليل نازلى جانين بورادا يودو. بوتون فيكير-خييالى ان-ليل ين يانيندا
ايدى. اوندانى، تانري گونش اونون گؤزلرينى يومدو، سئوگى
تانرى جاسى، اينانا-نين ايجازسى ايله، ان ليل اونون دوداقلاريندان بير
اؤپوش گؤتوردو.

تانريلار بو ايشى سئومعدن دئديلر:
-قيز هن دئمميش، بيز اينن دانيشماميش، ايجازه اولاييلمز.

بو قصادان سونرا، قىز ھردن بىر چاى قىراغىنا گلېردى. اولوردو كى،
سودا دا چىمىسەن. اما او غلاندان بىر خبر بوخ ايدى. نىگار ان شھرىن
قاپى چىسىندان سوروشدو:
- اى گلېب-گىندە گۆز-قولاق قاپى چى، انئلى لى گوردون مو؟
- ان لىلى تانىرام. امما گۆزمدىم، بىلمدىم.
قىز گىندى، چايىن سوپوندان سوروشدو:

- اى سوپو گۆز-ياشېندان دورو ايد-سالالا! اى مقدس چايم! ان لىلى
گوردون مو؟ نىبە بە ساحلە گلېم؟

- نىن لىل! تانىرىلار اونو بىر اوپوشدن اوئرو اولولر ديارىنا گوندرىيلر.
او سنى شىكايىت چى بىلىر، سندن قاچىر. او اولولر ديارىندا آوارا گزىر. -
چاى دىدى.

- ايد-سالالا! اى جاني مى تمىزلەيىب، گۆزلىيى مەنە پاى وئره ن
جوشغون چايىم!
چوخ وار اول! سونمەسەن آخارى، دورو سولارى بين!

ائله كى نىن لىل بىلدى او غلان بىر اوپوشدن اوئرو اولولر ديارىندا
آوارادىر، اوز قويدو داروازا ايا سارى. گىندى اونو قاپى چىدان سوروشدو.
اما ان لىل اونا تاپشىرمىشىدى دئمەسەن ھارادادىر:

- منىم ايجازە م بوخدور ان لىل-دن بىر سۆز سۆيلە يم. اگر فىكر
انلىرسەن، او بورا دا دىر، گىندىب آختارا بىلرسەن. اما بونو بىل كى، قايىتماق
بولون بوخدور. - قاپى چى دىدى.

- ان لىل گرک مندەن قاچماسەن. ھىچ گر كالى دئىيل بىر اوپوشدن اوئرو
اولولر ديارىندا آوارا اولسون. مەن ان لىلى سئویرم. ايسىتىرم بىر اوپوش دە
مەن اونون دوداقلارىندان آلىم.

قىز يىندى داروازادان گىچىب گىلدى اولولر ديارىنا. نىن لىل بىر قورو
چايدان، بىر آل رنگلى آخار سودان خبر آلدى:

-ای، اولولر دیارینین قورو چایی، ای گندیب-گلمزین آل سولاری، منیم ان لیل-ایمی گۆردونوز مو؟

-بورادا اینسان اولای بیلمز. گۆردویون سوموک دور، قاندير. ان لیل-دن بیر خبر وره بیلمیریک.- چایلار دئدیلر.

انله کی ان لیل بیلدی قیز گلیب اونو آختاریر، الیندن گلنه قدر قاچدی، اوزونو گیزلندی. اما قیز اونو بوراخمادی، دالیسیجا گئندی. آنجاق ان لیل دوردو، قیزا ساری دئدی:

- نین لیل بورادا بیر انله چای یوخدور کی، سن اوندا چیمه سن. اولولر دیارینین چایلاری آدم بیین دیلر. بورادا گۆز-یاشی کیمی دورو چای یوخدور کی، سن اونون سویوندان ایچمه سن. بورانین چایلاریندا یالنیز آل-قان آخیر. نیه بو دیارا ایاق قویدون کی، گئری قاییتماغی دا یوخدور؟

-سنی اونودا بیلمدیم. ایلیک اوپوشون دادی منی بورایا گئیردی. ایستیرم سنی اوپوشدن دویدورام.- قیز دئدی.

-یوخ! قوی گئت بورادان! منی اؤز حالیم بوراخ! بیر اوپوش اینن منی اولولر دیارینا گۆندرین، ایپه دویدورسان، هئچ بورایا دا قویمازلار! گئت! منی اؤز حالیمدا قوی! گئت! اوپوش لری بین بیر آیری کیشینین دوداقلارینا قوی! سنه کی، اوپوشلرین فرقی یوخدور. منی بوراخ!

- انله دئم! من سنی باغیشلامیشان. ایستیره م سن نن ائولنه م.

-اولولر دیاریندا ایستیررسن من نن ائولنه سن می؟ بو یاشاییش نه سنین دردیین دیه ر، نه ده منیم. حیات انله اودور کی، دیریلر دونیاسیندا وار.

-دیری لر دونیاسی نندن دیری دیر؟ اوپوش اولماسا، او نیه درده دیه ر؟

- یوخ! دیری لر دیاریندا ایسه دوغرو اوپوش یوخدور. اوپوش اوردا آلیش-وئریش اولونور. دیری لر دیاری، اوپوشلرین آلیم-ساتیم دونیاسی دیر.

- سئوگى دونياسىنىن ئۇپوشو، ئايم-ساتىم دىيارىنىن ئۇپوشو اينىن بىر دىيىل.
من ده انله بونو سۇيله بىره م. مندن قاچما. قوى سنى باغرىما باسىم، بىر او
دوداقلار يىندان، گۇزلىرىدىن ئۇپوم.

-يوخ! گوى گنت! ھامى انله بله دئىير. ھم ئۇزلىرىنى ئالادىرلار، ھم ده
ئۇزگھلىرى. ھامى ئايش-ئوئرىشچى دىر.

- حاق سنىن دىر. اما بو ھامى دندىين انسانلار يىن ايچىندە، بىر نفر ده وار
كى، ھامى تكىن دىيىل. نيه ايسته مىرسن بونو گۇره سن؟

-گۇرموره م؟ من ايلك باخىشدا، ئوى نيزىن قاباغىندا، سنى تانىدىم. ايلك
باخىشىمىز يىن دويونونده. نئجه سنى تانىمىرام؟

-چوخ ياخشى، بس نيه مندن قاچىرسان؟ نيه ئۇزويون مندن گىزلەدىر سن؟
نيه ايستمىر سن بىر اولاق؟

-ھيه، سن آيرى انسانلار تكىن دىيىل سن. اما گنت، منىم دالىمجا گلە!
كىمسە-كىمسە ايله بىر دىيىل. ھامى بىر-بىرىدىن آيرى، يالقىز دىر. آنجاق ئو-
اوشاقلى اولسالار دا. يوخ، ھىچ واخت كىمسە-كىمسە ايله بىر اولايىلمز.
گنت، منى ئۇز حالىمدا بوراخ! اولولر ايله بىرلى يىم، اونلار ايله اريمه
يىم، بئله ئايش-ئوئرىشدىن، داھا اوستون دور.

- ياشايىش، اينجه داوامسىز بىر گولدور. بىر نئجه گوندن سونرا سولوب
قورويوب آرادان گندە جك. گۇزلىك دندىين تزه آچىلان بىر قونچادىر.
نيه ايسته مىرسن تۇكولوب قورومامىش، اوندان بىر داد اولاق؟

-نىن لىل! سن جانبيان، گنجلىك گۇچىك لى بىيىن گووه نىرسن. ايستىرسن
اونلار يىن لذتىنى چكەسن. اما من سنىن كىمى دىيىلەم. من سنىن سولماز
باخىشلارنى يان آليدهيم. سنىن سولماز گۇزلىرى يىن، يوخلوق گۇتورمز
وارلىغى يان وورغونام. بىزىم دونيالار يىمىز آيرى دىر. دالىمجا گلە! ئۇز
حالىمدا بوراخ منى.

- سئوگىلىم، سندن اۋترو اۋلولر ديارينا گلديم دئيم كى، " سنى سئو ىرم ". گلديم بىر-بىرىمىزىن دونياسىنى تانىيىپ دوشونوب اتلاياق. بىز بىرلىكده اۋزوموز اوچون بىر اورتاق دونيا، اورتاق ياشايش يارادا بىرلىك. سنىن سۋزون منىنדה اورك سۋزومدور. بلكه ده من سۋزومو ياخشى يئتيره بىلميره م. اما بو كى، سئوگى يالنىز سئوگىدن اۋترومور، منىم ده اورك سۋزومدور.

- سئوگى! سن نه اتلايىرسان سئوگى ندىر؟

- اىستيره م سندن اۋيره نهم.

-من ده بىلميره م.

- ياخشى، گل بىرلىكده اونو آراياق.

-بىز آرايىب تاپىنجا ايشىمىز دوشر اۋلولر ديارينا. نئجه كى، دوشوبدور.

-بس دىيىر سن ننى نىيك؟

-سن ساغان يولوون توت گنت، من ده سولدان.

بئله ده انله دىلر. هر كس اۋز يولونا گنتدى. اونلار دۋنەسى گونو يوخ،

دۋنە سى آى، بىر-بىرىنە راست گلدىلر. اما سۋز-سوسوز بىر-بىرى نىن

پانىندان رد اولدولار. اوچونجو آى كى، توققوشدولار قىز دئدى:

-گننه ده يالقىزسان كى؟!

-اۋلولره قارىشا بىلمرم. اما سن نيه يالقىزسان؟ - اوغلان دئدى:

-من ده اۋلولره قارىشا بىلمرم. بورادا اوتوروب بىر آز دانىشساق ياخشى

اولمازمى؟- قىز سوروشدو.

اوغلان قىزىن سۋزونو بىندى. دانىشدىلار. اونلار چوخ دانىشدىلار، آز

انلاشدىلار. و بىر يئره چاتمادىلار.

انله كى «سئوگى تانرىجاسى» اونلارنى سۋزلرىنى اتشىتدى، يئر-آلتى

نىن، يئر- اوستونون باشقا قادين، كىشى تانرىلارى ايله دانىشدى. ۵۰

تانرى، و اونلارنى ايچىنדה، ۷ بۋيوك تانرى سۋز بىر اولدولار كى،

بونلار باشقا بىر اينسانلار كىمى دىيىلر. دونيانى، حياتى، چوخ آيرى

جوره دوشونورلر. قىزىن دورو سئوگىسى اوچون كى، جانىندان گنچىب

اوغلانى باغىشلامىشدى، و اوندان اۋترو اۋلولر ديارينا گلەمىشدى، و

اوغلان دا كى، «سئوگى تانرىجاسى» ايجازەسى ايله ايلك اۋپوشو

آلمىشدى؛ اۋلولر ديارىندان چىخمايدىلار. بورادا بىر نئجه يە يئتىشه

بىلمزلر. ياخشى اولار، اونلار ايد-سالاساحلىنە چىخسىنلار و اۋز

گلەجكلرى بارە سىنדה درىن فىكىرلىشىب دانىشسىنلار.

ائله كى، اونلار چاي قيرانىندا بىر-بىرىنى تاپدىلار، سۆز وئردىلر
گۆرۈش سونلر و دندىلر:
باخىش-باخىش ايله
اۋپوش رنگلى.

من اۋزومدن بوش
سونبول رنگلى.

هميشه باخىش!
داليمجا سان
يوخ انتمز باخىش اۋزونو!

اۋزومدن يوخ اولارام سنده
يوخ اندرسن منى اۋزونده.

وارلىغىن باخىشىم
يوخلو غوم باخىشىن.
باخىش- باخىش ايچىندە...
بوغدا اۋپوشو
سنين رنگىندە
منيم رنگىمدە.

اونلار گۆرۈشدولر و بىر ياخين زاماندا ايسه اتولەندىلر.

ان-ليل ايله نين-ليل اونودولماز سئوگىلر ينه گۆره، دورو روحلارى
اوچون، تانرىلار طرفىندىن « يئل-توفان» تانرىلارى سئچىلدىلر. يئل-توفان
دوراندا قدر اونلار يندا سئوگىلرى ياشايدىلار.

بنلەلىكلە آدلارى ھىچ بىر يئردە چكىلمەين، بىر قىز، بىر اوغلان، « يئل-
توفان» تانرىلارى آدلاندىلار.

*

-آی، نین لیل!
آی، ان لیل!
قویون سو گل سین بره باس سین!
«کی-ان-گیر» ده گول آچسین!

او یادین شیمشکیمی!
او یادین یاغیشیمی!

قویون آتیل سین سولاریم
بیر اولسون چاپلاریم!
اویادین یاغیش لی بولودلاری می!

«کی-ان-گیر» ده زیبیل،
خیرتدمیه چیخیب!
بورا بیر اؤلکهدیر می،
یا بیر طؤوله!؟

او یادین یئلیمی
او یادین توفانیمی
او یادین یاغیش لی بولودلاری می!

قویون سو گل سین بره باس سین!
«کی-ان-گیر» ده گول آچسین!

تانریلار آناسی Namu، ان بؤیوک تانریجا، بئله سؤیلهدی ان-لیل ایله
نین-لیل له.

بو سوزدن سونرا "کی ان گیر" ده سو توفانی قویدو. او دا بیر باشقا
ناغیل دیرکی، ائل لر سئوله بیر.

Enlil və Ninlil

A.Elyar

ÖPÜŞ

Əski zamanların birində Ninlil adında bir qız və Enlil adında bir oğlan yaşırdı. Günlərin bir günü Enlil küçədə dolanırdı gözü sataşdı Ninlil-ə. Ninlil evləri qabağında durmuşdu adamların gəliş-gedişinə, uşaqların oyununa tamaşa elirdi. Enlil irəli getdi, səlam verib dedi:
- Sənin kimin bir gözəl qız görməmişəm. İstirəm sənnən tanış olam, əyə sözüümüz, işimiz düz gəlsə evlənək.

Sənə nə desən alaram. Güzəl paltarlar inan elə səni bəzərəm ki, məlikələrdən heç bir əskikliyin olmasın. Baxanda hamı sənə həsrət qalsın. Mənim adım Enlil-dir, sənin adın nədir?

Qız dedi:

-Mənim adım Ninlil-dir. Bir kasıb ailənin qızıyam. Məlikə hara, mən hara. Sən məni ələ salıbsan. Bu sənin üçün yaxşı bir iş dəyil.

Oğlan dedi:

-Yox, mən lağ eləmirəm. Doğru söylürəm.

- Sözüyən arxayın dəyiləm. Söz verə bilmərəm.

Qız qapını bağladı getdi.

Bir neçə gün sonra, bir daha oğlan qızı gördü. O, çayda çimirdi. Elə ki, qız bildi oğlan onu görür, tez sudan çıxıb gəldi paltarlarını geydi. Oğlan ona yaxınlaşıb dedi:

-Səndən suvay güzəl bir qız görməmişəm. Mən səni sevirəm. Niyə məndən qaçırsan?

- Səndən qaçmıram, mən öz-özümdən qaçıram.

- Özündən? Özüyün nəyindən qaçırsan? – oğlan şaşqın soruşdu.

-Öz güzəlliyimdən qaçıram. Sən istəyirsən ona sahab olasan. Elə ki, o, gül kimi solub töküldü, məni atıb gedəsən, bir ayrısını tapasan. Onu özüyən mələkə eliyəsən.

-Yox! Çaçırsan! Mən elə bir insan dəyiləm.

-Hardan bilim?

-Sən mənə bir öpüş ver, gör ilqarlı qalırım ya yox. Əgər qaldım onda mənə güvənə bilərsən.

-Yox, mənim dodaqlarım incə, kövrəkdir, öpüş bilməz. Qarnım isə kiçikdir, boyluluq tanımaz.

-Sən güzəşə bax! Gör tanrı güzəşə sənə nə söyləyir!

Qız güzəşə baxdı. İşıqdan gözləri yumuldu. Bu anda oğlan onun dodaqlarından bir öpüş aldı.

Qız gözlərini açıb dedi:

- Niyə belə elədin?

Oğlan cavab verənə təkin, birdən-birə buludlar qovuşdu ildırım çaxdı!

Oğlan havanın işinə mat qalar ikən qız dedi:

-Pis iş gördün. İndi tanrılara nə cavab verəcəksən?

-Pis iş görmədim. Səni sevirəm. Sevmək ki, pis bir iş deyil.

- Sevmək pis deyil, amma deməmiş öpmək çox pis bir işdir.

Qızınan oğlan ayrıldılar. Evlərinə gedilər. Enlil tanrıların acıqlanmasından bərk qorxmışdu. Və qızı da şikayətçi bilirdi. Şəhərin qapıçısına dedi:

-Qapıçı, dəvə gördün yükün görmədin. Ninlil məni soruşsa, de “ görmədim!

Qapıçı onun sözünə hən dedi.

Yerin alt-üstünü, işıq-qaranlığını görənlər tanrılar “ İd-sala” çayını şahad tutdular. Müqəddəs duru sular cavab verdi:

-Ninlil nazlı canın burada yudu. Bütün fikir-xıyalı Enlil-in yanında idi. Onda ki, günəş tanrısı onun gözlərini yumdu, sevgi tanrıçası, İnana-nın icazəsiylə, Enlil Ninlil-in dodaqlarından bir öpüş götürdü.

Tanrılar bu işi sevmədən dedilər:

-Qız hən deməmiş, biz inən danışmamış, icazə ola bilməz.

Bu qəzadan sonra, qız hərdən bir çay qırağına gəlirdi.

Olurdu ki, suda da çimsin. Amma oğlandan bir xəbər yox idi. Nigaran şəhərin qapıçısından soruşdu:

-Ey gəlib-gedənə göz-qulaq qapıçı, Enlil-i gördünmü?

- Enlil-i tanıram. Amma görmədim, bilmədim!

Qız getdi, çayın suyundan soruşdu:

- Ey suyu göz-yaşından duru İd-sala, ey müqəddəs çayım, Enlil-i gördünmü? Niyə bə sahilə gəlmir?

-Ninlil! Tanrılar onu bir öpüşdən ötrü ölülər diyarına göndəriblər. O səni şikayətçi bilir. Səndən qaçır. O ölülər diyarında avara gəzir. – çay dedi.

- İd-sala! Ey canımı təmizləyib, gözəlliyi mənə pay verən coşğun çayım! Çox var ol! Sönməsin axarı, duru sularayın!

Eləki Ninlil bildi oğlan bir öpüşdən ötrü ölülər diyarında avaradır, üz qoydu darvazaya sarı. Getdi onu qapıçıdan soruşdu. Amma Enlil ona tapşırırmışdı deməsin haradadır:

- Mənim icazəm yoxdur Enlil-dən bir söz söyləyəm. Əgər fikr edirsən, o buradadır, gedib axtara bilərsən. Amma bunu bil ki, qayıtmaq yolun yoxdur. – qapıçı dedi.

- Enlil gərək məndən qaçmasın. Heç gərəkli deyil bir öpüşdən ötrü ölülər diyarında avara olsun. Mən Enlil-i sevirəm. İstirəm bir öpüş də mən onun dodaqlarından alım.

Qız yeddi darvazadan keçdi gəldi ölülər diyarına. Ninlil bir quru çaydan, bir al rəngli axar sudan xəbər aldı:

-Ey, ölülər diyarının quru çayı, ey gedib-gəlməzin al suları, mənim Enlil`imi gördünüzümü?

-Burada insan ola bilməz, gördüyün sümükdür, qandır. Enlil-dən bir xəbər verə bilmərik.- çaylar dedilər.

Eləki Enlil bildi qız gəlib onu axtarır, əlindən gələnə qədər qaçdı, özünü gizlətdi. Amma qız onu buraxmadı, dalısınca getdi. Ancaq Enlil durdu, qıza sarı dedi:

- Ninlil burada bir elə çay yoxdur ki, sən onda çiməsən. Ölülər diyarının çayları adam yiyəndilər.

Burada göz-yaşı kimi duru çay yoxdur ki, sən onun suyundan içəsən. Buranın çaylarında yalnız al-qan axır. Niyə bu diyara ayaq qoydun ki, geri qayıtmağı da yoxdur?

-Səni unuda bilmədim. İlk öpüşün dadı məni buraya gətirdi. İstirəm səni öpüşdən doyduram. -qız dedi.

-Yox! Qoy get buradan! Məni öz halıma burax! Bir öpüş inən məni ölümlər diyarına göndərdin, əyə doydursan, heç buraya da qoymazlar. Get! Məni öz halımda qoy! Get! Öpüşləriyin bir ayrı kişinin dodaqlarına qoy! Sənə ki, öpüşlərin fərqi yoxdur. Məni burax!

- Elə demə! Mən səni bağışlamışam. İstirəm sənənlə evlənəm.

-Ölümlər diyarında istirsən mənənlə evlənəsənmi? Bu yaşayış nə sənindir dərdiyən dəyər, nə də mənim. Həyat elə odur ki, dirilər dünyasında var.

-Dirilər dünyası nədən diridir? Öpüş olmasa, o, nəyə dərdə dəyər?

- Yox! Dirilər diyarında isə doğru öpüş yoxdur. Öpüş orada alış-veriş olunur. Dirilər diyarı öpüşlərin alım-satım dünyasıdır.

-Sevgi dünyasının öpüşü, alım-satım diyarının öpüşü inən bir dəyil. Mən də elə bunu söyləyirəm. Məndən qaçma. Qoy səni bağrıma basım, bir o dodaqlarımdan, gözlərimdən öpüm.

-Yox! Goy get! Hammı elə bələ deyir. Həm özünü alladır, həm də özgələri. Hamı alış-verişçidir.

- Haqq sən nəndir. Amma bu hamı dediğin insanların içində bir nəfər də var ki, hamının təkin dəyil. Niyə istəmirsən bunu görəsən?

-Görmürəm? Mən ilk baxışda, evinizin qabağında, səni tanıdım. İlk baxışımızın dünyəsində. Necə səni tanımıram?

-Çox yaxşı, bəs niyə məndən qaçırsan? Niyə özüyün məndən gizlədirsən? Niyə istəmirsən bir olaq?

-Həyə, sən ayrı insanlar təkin deyilsən. Amma get, mənim dalımca gəlmə! Kimsə-kimsə ilə bir dəyil. Hamı bir-birindən ayrı, yalqızdır. Ancaq ev-uşaqlı olsalar da. Yox, heç vaxt kimsə-kimsə ilə bir ola bilməz. Get, məni öz halıma burax! Ölülər ilə birliyim, onlar ilə əriməyim, belə alış-verişdən, daha üstündür.

- Yaşayış, incə davamsız bir güldür. Bir neçə gündən sonra solub quruyub aradan gedəcək. Gözəllik dediyin təzə açılan bir qonçadır. Niyə istəmirsən tökülüb qurumamış, ondan bir dad alağ?

-Ninlil! Sən canıyan, gənclik, göyçəkliyiən güvənirsən. İstirsən onların ləzzətini çəkəsən. Amma mən sənini kimi dəyiləm. Mən sənini solmaz baxışlarıyan alidəyəm. Sənini solmaz gözləriən, yoxluğ götürməz varlığıyan vurğunam. Bizim dünyalarımız ayrıdır. Dalımca gəlmə! Öz halıma burax məni.

-Sevgilim, səndən ötrü ölülər diyarına gəldim deyim ki, „ səni sevirəm .”Gəldim bir-birimizin dünyasını tanıyıb düşünüb anlayaq. Biz birlikdə özümüz üçün bir ortaq dünya, ortaq yaşayış yarada bilərik. Sənini sözün mənin də ürək sözümdür. Bəlkə də mən sözümü yaxçı yetirə bilmirəm. Amma bu ki, sevgi yalnız sevgidən ötrüdür, mənim də ürək sözümdür.

- Sevgi! Sən nə anlayırsan, sevgi nədir?

- İstirəm səndən öyrənəm.

-Mən də bilmirəm.

-Yaxşı, gəl birlikdə onu arayağ.

-Biz arayıb tapınca işimiz düşər ölülər diyarına. Necə ki, düşübdür.

-Bəs deyirsən neyniyək?

-Sən sağdan yoluyn tut get, mən də soldan.

Belə də elədilər, və hər kəs öz yoluna getdi. Onlar dönəsi günü yox, dönəsi ay, bir-birinə rast gəldilər. Amma söz-sovsuz rəd oldular. Üçüncü ay ki, toqquşdular, qız gülümsəyərək dedi:

-Genə də yalqızsan ki?!

-Ölülərə qarışa bilmərəm. Amma sən niyə yalqızsan? – oğlan dedi:

-Mən də ölülərə qarışa bilmərəm. Burada oturub bir az danışsaq yaxşı olmazmı?- qız soruşdu.

Oğlan qızın sözünü bəyəndi. Danışdılar. Onlar çox danışdılar, az anlaşıdılar. Və bir yerə çatmadılar. Eləki “sevgi tanrıçası” onların sözlərini eşitdi, yer-altının, yer- üstünün, başqa qadın, kişi tanrıları ilə danışdı. 50 tanrı, və onların içində 7 böyük tanrı söz bir oldular ki, bunlar başqa bir insanlar kimi deyillər. Dünyanı, həyatı çox ayrı cürə düşünürlər. Qızın duru sevgisi üçün ki, canından keçib oğlanı bağışlamışdı, və ondan ötrü ölülər diyarına gəlmişdi, və oğlan da ki, “sevgi tanrıçası” icazəsi ilə ilk öpüşü almışdı, ölülər diyarından çıxmalıydılar. Burada bir nəticəyə yetişə bilməzlər. Yaxşı olar, onlar İd-sala sahilinə çıxsınlar və öz gələcəkləri barəsində dərin fikirləşib danışsınlar.

Eləki, onlar çay qıranında bir-birini tapdılar, söz verdilər görüşsünlər və dedilər:

Baxış-baxış ilə
Öpüş rəngli.

Mən özümdən boş
Sümbül rəngli.

Həmişə baxış!
Dalımca san
Yox etməz baxış özünü!

Özümdən yox olaram səndə
Yox edərsən məni özündə.

Varlığın baxışım
Yoxluğum baxışın.
Baxış- baxış içində...

Buğda öpüşü
Sənin rəngində
Mənim rəngimdə.

Onlar görüşdülər və bir yaxın zamanda isə evləndilər.
Enlil ilə Ninlil unudulmaz sevgilərinə görə, duru ruhları
üçün, tanrılar tərəfindən “ yel-tufan” tanrıları seçildilər.
Yel-tufan durana qədər onların sevgiləri yaşayacaq.
Beləliklə adları heç bir yerdə çəkilməyən, bir qız, bir
oğlan, “ yel-tufan” tanrıları adlandılar.

*

-Ay, Enlil!
Ay, Ninlil!
Qoyun su gəlsin bərə bassın!
“Ki-en-gir” də gül açsın!

Oyadın şimşəyimi!
Oyadın yağışımı!

Qoyun atılsın sularım
Bir olsun çaylarım

Oyadın yağışlı buludlarımı!

“Ki-en-gir” də zibil,
xirtəyə çıxıb!
Bura bir ölkədirmi,
ya bir tövlə?!

Oyadın yelimi
Oyadın tufanımı

Oyadın yağışlı buludlarımı!

Qoyun su gəlsin bərə bassın!
“Ki-en-gir” də gül açsın!

Tanrılar anası, Namu, ən böyük tanrıca, belə söylədi
Enlil-ə ilə Ninlil-ə.
Bu sözdən sonra "Ki-en-gir" də su tufanı qopdu. O da
bir başqa nağıldır ki, ellər söyləyir.

الهه و خدای زیر زمین، در سرزمین (کی-ان-گیر)

بوسه

در یکی از دوره های قدیم دختری به نام نین لیل، و پسری به نام ان لیل زندگی میکردند. روزی از روزها ان لیل در کوچه میگشت که چشم اش به نین لیل افتاد. نین لیل دم در خانه یشان ایستاده بود، و رفت و آمدها و بازی کودکان را تماشا میکرد.

رفت پیش دختر سلام کرد و گفت:

-دختری به زیبایی تو ندیده ام. میخوامم با تو آشنا شوم. اگر هر دو موافقت کنیم، با هم خانواده تشکیل بدهیم. برایت همه چیز می خرم. با لباسهای زیبا چنان ترا میاریم که از ملکه ها چیزی کم نداشته باشی؛ و آنها ها به تو حسرت ببرند. اسم من ان لیل است. تو اسم ات چیست؟ دختر گفت:

-من نین لیل هستم. دختر خانواده ای فقیر ام. ملکه کجا و من کجا؟ تو داری مرا مسخره میکنی. این نشانه خوبی نیست.

پسر گفت:

-نه، من ترا مسخره نمیکنم. حقیقت را میگویم.

-به حرف ات اطمینان ندارم. نمی توانم با تو قرار بگذارم.

دختر در را بست و رفت.

چند روز بعد پسر دختر را دید که داشت در رود خانه آب تنی میکرد. وقتی دختر متوجه شد که پسر او را می پاید، زود از آب بیرون آمد، لباسهایش را پوشید. پسر پیش او رفت و گفت:

-دختری زیباتر از تو ندیده ام. ترا دوست دارم. چرا از من فرار میکنی؟

-چرا باید از تو فرار کنم؟ من از تو فرار نمیکنم، از خودم فرار میکنم!

پسر با تعجب پرسید:

-از خودت؟! از چه چیز خودت فرار میکنی؟

-از زیبایی خودم فرار میکنم. تو میخواهی انرا صاحب شوی. وقتی این زیبایی چون کلها پژمرده و پلاسیده شد، مرا دور بیاندازی و به دنبال کس دیگری بروی، و او را برای خودت ملکه کنی.

-نه، تو اشتباه میکنی من چنین آدمی نیستم.

-از کجا بدانم چنین آدمی نیستی؟

-تو بوسه ای به من بده، اگر توانستم وفاداریم را حفظ کنم آنوقت می توانی به من اطمینان کنی.

-نه، لبهای من نازک اند، بوسه نمی شناسند. شکم ام کوچک است، حاملگی نمی شناسد.

-به خورشید نگاه کن. ببین خدای خورشید چه میگوید.

دختر به خورشید نگاه کرد. از شدت تابش خورشید چشمهایش به خواب رفتند. در این لحظه پسر بوسه ای بر روی لبهای او نهاد. دختر چشمهایش را گشود و گفت:

-چرا این کار را کردی؟

پسر هنوز جواب نداده بود که ابرها غریبند و آذرخش جهید.

پسر مات و متحیر شد. دختر گفت:

- کار بدی کردی. حالا جواب خدایان را چه خواهی داد؟
- کار بدی نکرده ام. ترا دوست دارم، دوست داشتن که بد نیست.
- دوست داشتن بد نیست، ولی بدون اجازه بوسیدن، کار خیلی بدی ست.

دختر و پسر از همدیگر جدا شدند و به خانه رفتند. آن لیل که از خشم خدایان وحشت کرده بود، و دختر را شاکی میدانست، به دروازه بان گفت:
- هرگاه نین لیل سوراغ مرا گرفت، بگو من را ندیده ای و خبری از من نداری. شتر دیدی، ندیدی.

دروازه بان سخن او را پذیرفت. خدایان که در شب و روز، روشنایی و تاریکی، در روی و زیر زمین همه چیز را میدیدند، رود خانه را به گواهی خواستند. آب های مقدس و گوارای رود خانه " اید ساللا" جواب دادند:

- نین لیل، تن نازنین اش را در آغوش ما شست. او هنگام شنا همه اش به آن لیل میانداشید. هنگامی که خدای خورشید چشمانش را بست، اینانا الهه ی عشق اجازه داد که او بوسه ای بر لبان نین لیل بنشانند.
خدایان ناراضی جواب دادند:

- اجازه، بدون مشورت با ما و خود دختر؟ اینه، چنین کاری نباید صورت میگرفت.

نین لیل بعد از آن پیشآمد به ساحل میامد و گاهاً نیز در رود خانه شنا میکرد، ولی خبری از پسر نبود. او، همه ی فکر و خیال اش پیش آن لیل بود. از دروازه بان سوراغ او را گرفت:
- ای دروازه بان! که بر رفت و برگشت همه نظارت میکنی، آیا خبری از آن لیل داری؟
- آن لیل را می شناسم، اما او را ندیده ام و نمیدانم کجاست.

دختر رفت از آبهای رودخانه پرسید:

- ای " اید ساللا" ! رود مقدس، که آبهایی به گوارایی اشک داری، خبری از آن لیل داری؟ چرا در ساحل پیدایش نیست؟
رود جواب داد:

- خدایان او را به دیار مردگان فرستاده اند. چون بدون اجازه تو و خدایان، بوسه بر لبان تو نهاده بود. او به خاطر شاکی بودن ات همیشه از

تو فرار می کند و خود را از دیدگان ات پنهان نگاه می دارد. اما حالا در زیر زمین، در دنیای مردگان محکوم و آواره است.
-ای " اید سالاً!" رود پاک، که آب گوارایت پاکی تن ام را به من هدیه کرده است، ترا سپاسگزارم . جاودانه جاری باد آبهای خروشانانت!

نین لیل وقتی فهمید پسر به گناه یک بوسه در دنیای مردگان آواره است، روی به سوی دروازه ی دیار مردگان نهاد. از دروازه بان سوراغ ان لیل را گرفت. اما ان لیل سفارش کرده بود که اطلاعی به دختر ندهد .
دروازه بان به دختر گفت:

-اجازه ندارم از ان لیل خبری بدهم .تو میتوانی به دیار مردگان بروی و او را جست و جو کنی .اگر فکر میکنی او اینجاست .اما بدان که راه باز گشتی برایت نیست.

دختر گفت:

-ان لیل نباید از من فرار کند .خدایان نباید به خاطر بوسه او را به دیار مردگان بفرستند .من ان لیل را دوست دارم .لذت اولین بوسه ای که او بر لبانم نهاده هرگز فراموشم نمی شود .من او را بخشیده ام .اما باید منم اولین بوسه را بر لبان او بنشانم.

دختر از هفت دروازه گذشت و وارد دنیای مردگان شد .از رود خانه ها سوراغ او را گرفت:

-ای رود خانه خشک دیار مردگان! ای آبهای خون رنگ دیار بی بازگشت! من از دنیای زندگان میایم .آیا ان لیل من را دیده اید؟
جواب دادند:

-اینجا انسانی نیست .هرچه هست استخوان است .اینجا آب نیست، هرچه هست خون است .اجازه نداریم از ان لیل چیزی به تو بگوییم.

چون ان لیل خبر ورد دختر را شنید ، تا توانست فرار کرد و خود را از دیده او پنهان نمود .اما دختر او را رها نکرد .به دنبال اش رفت .عاقب ان لیل ایستاد و رو به دختر گفت:

-نین لیل! اینجا رودی نیست که آب تنی کنی .رودخانه های دیار مردگان همه آدم خوار اند .اینجا آبهای گوارایی چون اشک نیست، که تو از آنها

بنوشی. در رودخانه های دیار مردگان خون جاری ست. تو چرا به این دیار آمدی که هیچ راه باز گشتی ندارد؟

دختر گفت:

-نتوانستم ترا فراموش کنم. لذت اولین بوسه ات مرا به سوی تو آورد. میخوامم تو را از بوسه سیراب کنم.
-نه، برو! برو راحتم بگذار! با یک بوسه مرا به دیار مردگان فرستادی، اگر از بوسه هایت سیرابم کنی، مرا به دنیای مردگان هم راه نمی دهند. برو راحتم بگذار! برو بوسه هایت را بر لبان مردی دیگر بگذار! بوسه ها که برای تو فرقی با هم ندارند. مرا رها کن!
-این طور نگو! من ترا بخشیده ام که هیچ، میخوامم با تو زندگی کنم.
-در دیار مردگان میخواهی با من زندگی کنی؟! این زندگی نه به درد تو میخورد، و نه به درد من. زندگی همان است که در دنیای زندگان است.
-دنیای زندگان به چه زنده است؟ اگر این بوسه نباشد، به چه درد میخورد؟

-نه، در دیار زندگان هم بوسه ای نیست. بوسه ها آنجا خرید و فروش می شوند. دیار زندگان دیار خرید و فروش بوسه هاست.
-بوسه ی دنیای دوست داشتن، مانند بوسه دیار خرید و فروش نیست. من هم همین را میگویم. از من فرار نکن. بگذار ترا در آغوش بگیرم و بوسه بر آن لبان و چشمانت بنشانم.
-نه، برو! از من دور شو! همه این را میگویند. هم خودشان را گول میزنند و هم دیگران را. همه یا خریدارند یا فروشنده.
-حق با توست. اما بین این همه، یکی هست که مثل دیگران نیست. چرا نمی خواهی این را ببینی.

-نمی بینم؟ من با اولین نگاهم، دم درخانه یتان، ترا شناختم. در اولین تلاقی نگاه هایمان. چطور ترا نمی بینم؟
-خیلی خوب. پس چرا فرار میکنی؟ چرا خودت را از من پنهان میکنی؟
چرا نمی خواهی یکی شویم؟

-آری، تو مثل دیگران نیستی. اما برو، به دنبال من نیا! کسی با کسی یکی نمیشود. همه تنها هستند. حتی بچه مشترک هم داشته باشند. نه، هیچ وقت کسی با کسی یکی نمی شود. برو راحتم بگذار! همان بهتر که با مردگان درآمیزم، تا اینکه در دیار خرید و فروش بوسه ها باشم.
-زندگی گلی ست که می روید و بعد از مدتی کوتاه خشک میشود.

زیبایی، شکوفایی غنچه‌ی این گل است. چرا نمی‌خواهی تا وقتی که خشک نشده ایم، از زیبایی خود لذت ببریم؟

-نین لیل تو به تن ات، به جوانی ات می‌نازی، و می‌خواهی که از آنها لذت ببری. ولی من مثل تو نیستم. من شیفته نگاه دیدگان تو ام که پژمرده نمیشود. دل‌باخته‌ی چشمانت هستم که پژمرده نمی‌شوند. من عاشق وجود توام که نیستی نمی‌پذیرد. من و تو دو دنیای جداگانه داریم. برو، در پی من نباش! مرا رها کن و راحت بگذار!

-دل‌باخته‌ی من، به خاطر تو به دیار مردگان آمدم که بگویم دوستت دارم. آمدم که دنیا‌های همدیگر را بشناسیم. ما میتوانیم دنیای مشترکی بسازیم. سخن تو حرف دل من است. من شاید نتوانم منظورم را خوب بیان کنم، ولی اینکه دوست داشتن تنها به خاطر دوست داشتن است، و نه چیز دیگر، منم با تو موافقم.

-دوست داشتن. تو چه می‌فهمی که دوست داشتن چیست؟

-می‌خواهم از تو یاد بگیرم.

-من هم نمی‌دانم.

-خوب. بگذار با هم پیدایش کنیم.

-تا با هم پیدایش کنیم، کارمان به دیار مردگان میکشد، همانطور که کشیده است.

-پس می‌گویی چکار کنیم؟

-تو از سمت راست راهت را بگیر و برو. منم از سمت چپ راهم را ادامه میدهم.

دختر و پسر به راه‌شان ادامه دادند. روز دوم نه، ماه دوم به همدیگر برخوردند. ولی بدون یک کلمه حرف از کنار هم رد شدند. ماه سوم نیز به یکدیگر برخوردند. دختر لبخندی زد و رو به پسر گفت:

-باز که تنهایی؟

پسر جواب داد:

-با مردگان نمی‌توانم یکی شوم. اما تو چرا تنهایی؟

دختر جواب داد:

-من هم نمی‌توانم با مردگان یکی شوم. بهتر نیست بنشینیم اینجا با هم صحبت کنیم؟

پسر سخن او را پذیرفت و گرم بحث و گفت و گو شدند.

آنها خیلی بحث کردند ولی به نتیجه‌ای نرسیدند. چون "الهه‌ی عشق"

این صحبت ها را شنید با خدایان و الهه های دنیای زندگان و مردگان موضوع را در میان گذاشت. پنجاه تن از خدایان و الهه ها به اضافه هفت تن الهه و خدای بزرگ به این نتیجه رسیدند که این دختر و پسر مثل همه نیستند. زندگی را جور دیگری می بینند. و به خاطر عشقی که دختر به پسر دارد و به دنبال او حتی به دنیای مردگان هم آمده است، و به خاطر اینکه پسر با اجازه الهه عشق، اولین بوسه را بر لبان او نهاده، بهتر است از گناه پسر درگذرند و آنها را به ساحل رود خانه برسانند که در مورد آینده ایشان خوب فکر کنند و تصمیم بگیرند. آنها در دیار مردگان به نتیجه ای نمی رسند.

چون دختر و پسر همدیگر را در کنار رود خانه " اید سالان " یافتند با هم قرار دیدار گذاشتند و خواندند:

نگاه - با نگاه
به رنگ بوسه

من
از من خالی
به رنگ خوشه گندم.

تو در پی من
همیشه نگاه!
نگاه نمی زداید
خودش را.

من
در تو نیست میشوم
از من
تو در خود نیست میکنی
مرا

هستی تو
نگاه من

نیستی من
نگاه تو

نگاه اندر نگاه...

بوسه گندم
به رنگ تو
به رنگ من.

آنها مدتی بعد، ازدواج کردند.
نین لیل و ان لیل به خاطر عشق شان به همدیگر، که خدایان و الهه ها هم
در جریان آن قرار داشتند، به مقام خدایی و الهه گی رسیدند. از آن روز تا
کنون نین لیل الهه ی باد و توفان و ان لیل خدای باد و طوفان، خوانده
میشوند. تا باد و توفان برقرار است شیفتگی آنها هم ادامه دارد. چنین بود
که شیفتگی یک پسر بی نام، و دلباختگی متقابل یک دختر بی نشان، آنها
را به مقام فرمان روایی باد و توفان برگزید.

*

-آی ان لیل!
آی نین لیل!
بگذارید آب بیاید و بندها را بروید
تا "کی-ان-گیر" هم با گل بشکفد.

بیدار کنید آذرخشم را!
بیدار کنید بارانم را!

تا جاری شوند سیل هایم
تا یکی شوند رودهایم.
بیدار کنید ابرهای بارانیم را!

در "کی-ان-گیر" کثافت تا حلقوم بالا آمده است.
اینجا مملکتی ست یا اسطبل حیوانات؟

بیدار کنید توفانم را!

بیدار کنید بارانم را!

بگذارید آب بیاید و بندها را بروید

تا «کی-ان-گیر» هم با گل بشکفتد.

ناما مادر خدایان، الهه بزرگ، چنین گفت به ان لیل و نین لیل.
به دنبال این سخن، توفان آب در گی ان گیر آغاز شد. که آنهم قصه ی
دیگری ست، که خلقها می سرایند.

تصویر اول Inanna : الهه عشق ؛ و Dumuzi محبوب او ؛ بار آوری
درخت زندگی